

บันทึกการประชุม

คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ

ครั้งที่ ๒๙๖

วันอังคาร ที่ ๔ เมษายน ๒๕๖๐

ณ ห้องประชุมงบประมาณ ชั้น ๓ อาคารรัฐสภา ๓

กรรมการผู้มาประชุม คือ

๑. นายมีชัย ฤชุพันธุ์	ประธานกรรมการ
๒. นายสุพจน์ ไข่มุกด์	รองประธานกรรมการ คนที่หนึ่ง
๓. นายอภิชาติ สุจริตกุล	รองประธานกรรมการ คนที่สอง
๔. นายอุดม รัฐอมฤต	โฆษกกรรมการ
๕. นางกิริณา สุมาวงศ์	กรรมการ
๖. นางจรี วิจิตรวาทการ	กรรมการ
๗. นายนิติพันธุ์ เชื้อบุญชัย	กรรมการ
๘. นายธีรชัย ภูวนาถ	กรรมการ
๙. นายประพันธ์ นัยโกวิท	กรรมการ
๑๐. นายภัทร คำพิทักษ์	กรรมการ
๑๑. นายภูมรัตน์ ทักษาดิพงษ์	กรรมการ
๑๒. พลตรี วีระ โรจน์นาศ	กรรมการ
๑๓. นายศุภชัย ยาวะประภาษ	กรรมการ
๑๔. นายอมร วาณิชวิวัฒน์	กรรมการ
๑๕. นายอัษฎพร จารุจินดา	กรรมการ
๑๖. พลเอก อัฐพร เจริญพานิช	กรรมการ
๑๗. นายปรกรณ์ นิลประพันธ์	เลขานุการกรรมการ คนที่หนึ่ง
๑๘. นายธนาวัฒน์ สังข์ทอง	เลขานุการกรรมการ คนที่สอง

กรรมการผู้ไม่มาประชุม คือ

๑. นายนคร ชิต สิงหเสนี	(ลาการประชุม)
๒. นายชาติชาย ภู เชียงใหม่	(ลาการประชุม)

ผู้เข้าร่วมประชุม คือ

ผู้ช่วยเลขาธิการในคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ

สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

นางสาววิลาวรรณ รำรื่น

ผู้บังคับบัญชาในกลุ่มงานบริการเอกสารอ้างอิง

สำนักกรรมการธิการ ๓

ที่ปรึกษาประจำคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ

นายเจษฎ์ โทณะวณิก

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

๑. นางชื่นสมน นิวาทวงษ์

ผู้อำนวยการกองกฎหมายการบริหารราชการแผ่นดิน

๒. นางสาวสุจิตตา มโหธร

นักกฎหมายกฤษฎีกาชำนาญการ

๓. นายวิชัยพล ฉวีวรรณ

นักกฎหมายกฤษฎีกาชำนาญการ

เริ่มประชุมเวลา ๑๔.๑๐ นาฬิกา

เมื่อกรรมการมาครบองค์ประชุมแล้ว ประธานกรรมการได้กล่าวเปิดประชุมและดำเนินการประชุมตามระเบียบวาระการประชุม สรุปสาระสำคัญได้ ดังนี้

ระเบียบวาระที่ ๑ เรื่องที่ประธานแจ้งต่อที่ประชุม

ไม่มี

ระเบียบวาระที่ ๒ รับรองบันทึกการประชุม

คณะกรรมการมีมติเลื่อนรับรองบันทึกการประชุม

(บันทึกการประชุม ครั้งที่ ๑๐ วันจันทร์ ที่ ๑๙ ตุลาคม ๒๕๕๘ ถึงครั้งที่ ๒๙๕ วันจันทร์ ที่ ๓

เมษายน ๒๕๖๐ อยู่ระหว่างการตรวจทานของคณะกรรมการพิจารณาตรวจบันทึกการประชุมและรายงานการประชุม)

ระเบียบวาระที่ ๓ เรื่องพิจารณา**พิจารณาแนวทางการจัดทำร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ**

ที่ประชุมพิจารณาร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง พ.ศ. ต่อจากการประชุมครั้งที่ผ่านมา โดยเริ่มพิจารณาตั้งแต่ร่างมาตรา ๑๐ ซึ่งสรุปสาระสำคัญได้ ดังนี้

มาตรา ๑๐

“มาตรา ๑๐ ศาลมีอำนาจพิจารณาพิพากษาคดี ดังต่อไปนี้

(๑) คดีที่มีมูลแห่งคดีเป็นกรณีที่มีเหตุอันควรสงสัยหรือมีการกล่าวหาว่าผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองตามที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ ผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระ หรือผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดิน ทุจริตต่อหน้าที่ หรือจงใจปฏิบัติหน้าที่หรือใช้อำนาจขัดต่อบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญหรือกฎหมาย

(๒) คดีที่มีมูลแห่งคดีเป็นกรณีที่มีเหตุอันควรสงสัยหรือมีการกล่าวหาบุคคลตาม (๑) หรือบุคคลอื่นเป็นตัวการ ผู้ใช้ หรือผู้สนับสนุนในการกระทำความผิดทางอาญาตาม (๑) รวมทั้งผู้ให้ ผู้ขอให้ หรือรับว่าจะให้ ทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดแก่บุคคลตาม (๑) เพื่อจูงใจให้กระทำการ ไม่กระทำการ หรือประวิงการกระทำอันมิชอบด้วยหน้าที่

(๓) คดีที่คณะผู้ไต่สวนอิสระเห็นว่ากรรมการ ป.ป.ช. มีพฤติการณ์ร้ายรายผิดปกติ ทุจริตต่อหน้าที่หรือจงใจปฏิบัติหน้าที่หรือใช้อำนาจขัดต่อบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญหรือกฎหมาย

(๔) คดีที่ร้องขอให้ทรัพย์สินของบุคคลตาม (๑) ตกเป็นของแผ่นดิน เพราะเหตุร้ายรายผิดปกติหรือมีทรัพย์สินเพิ่มขึ้นผิดปกติ

(๕) คดีที่บุคคลตาม (๑) รวมทั้งเจ้าหน้าที่ของรัฐจงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. หรือจงใจยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินหรือหนี้สินด้วยข้อความอันเป็นเท็จ หรือปกปิดข้อเท็จจริงที่ควรแจ้งให้ทราบ และมีพฤติการณ์อันควรเชื่อได้ว่ามีเจตนาไม่แสดงที่มาแห่งทรัพย์สินหรือหนี้สิน”

ประเด็นการพิจารณา

นางชั้นสุนน นิวาทวงษ์ ประธานอนุกรรมการร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต และกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ชี้แจงว่า ในการประชุมครั้งที่ผ่านมามีคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญมีข้อสังเกตเกี่ยวกับอำนาจของศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองในการแต่งตั้งบุคคลและคณะบุคคลเพื่อปฏิบัติหน้าที่ตามที่มอบหมายตามความในร่างมาตรา ๖ วรรคสี่ในสองประเด็น คือ ประเด็นที่หนึ่ง ศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองจะแต่งตั้งบุคคลหรือคณะบุคคลใดได้บ้าง และประเด็นที่สอง ควรมีการจำกัดเรื่องศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองจะมอบหมายให้บุคคลหรือคณะบุคคลปฏิบัติหน้าที่หรือไม่อย่างไร ต่อประเด็นดังกล่าวฝ่ายเลขานุการอนุกรรมการร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต และกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองได้สอบถามไปยังศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองแล้ว และได้รับการชี้แจงว่า ความในวรรคสามของร่างมาตรา ๖ นั้น นำมาจากความในมาตรา ๕ วรรคสาม ของพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๒ และศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองสามารถอาศัยความในวรรคสี่ของร่างมาตรา ๖ แต่งตั้งบุคคลหรือคณะบุคคลใดก็ได้ที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านที่จะเป็นประโยชน์ต่อการดำเนินการใดที่มีใช้การพิจารณาพิพากษาคดีของศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ทั้งนี้ บุคคลหรือคณะบุคคลดังกล่าวจะได้รับค่าตอบแทนตามที่กำหนดไว้ในร่างมาตรา ๔๐ (๒) ด้วย

ประธานกรรมการกล่าวว่า เพื่อให้เกิดความชัดเจนว่าการดำเนินการที่ได้รับมอบหมายจากศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองไม่ได้เป็นเรื่องที่เกี่ยวกับการพิจารณาพิพากษาคดี ดังนั้น เสนอแก้ไขความในวรรคสี่ของร่างมาตรา ๖ เป็นดังนี้ “ศาลมีอำนาจแต่งตั้งบุคคลหรือคณะบุคคลเพื่อปฏิบัติหน้าที่ตามที่มอบหมายในการให้ความช่วยเหลือหรือสนับสนุนการปฏิบัติหน้าที่ของศาลที่มีใช้การพิจารณาหรือพิพากษาคดีได้” และเสนอแก้ไขเพิ่มเติมความในร่างมาตรา ๑๐ เป็นดังนี้

“มาตรา ๑๐ ศาลมีอำนาจพิจารณาพิพากษาคดี ดังต่อไปนี้

(๑) คดีที่มีมูลแห่งคดีเป็นกรณีที่มีเหตุอันควรสงสัยหรือมีการกล่าวหาว่าผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองตามที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต ตุลาการ

ศาลรัฐธรรมนูญ ผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระ หรือผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดิน ร่ำรวยผิดปกติ ทุจริตต่อหน้าที่ หรือจงใจปฏิบัติหน้าที่หรือใช้อำนาจขัดต่อบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญหรือกฎหมาย

(๒) คดีที่มีมูลแห่งคดีเป็นกรณีที่มีเหตุอันควรสงสัยหรือมีการกล่าวหาบุคคลอื่นที่มีใช้บุคคลตาม (๑) **หรือขบถตลิ่ง**เป็นตัวการ ผู้ใช้ หรือผู้สนับสนุนในการกระทำความผิดทางอาญาตาม (๑) รวมทั้งผู้ให้ ผู้ขอให้ หรือรับว่าจะให้ทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดแก่บุคคลตาม (๑) เพื่อจงใจให้กระทำการ ไม่กระทำการ หรือประวิงการกระทำอันมิชอบด้วยหน้าที่

(๓) คดีที่คณะผู้ไต่สวนอิสระเห็นว่ากรรมการ ป.ป.ช. มีพฤติการณ์ร่ำรวยผิดปกติ ทุจริตต่อหน้าที่ หรือจงใจปฏิบัติหน้าที่หรือใช้อำนาจขัดต่อบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญหรือกฎหมาย

(๔) คดีที่ร้องขอให้ทรัพย์สินของบุคคลตาม (๑) ตกเป็นของแผ่นดิน เพราะเหตุร่ำรวยผิดปกติ หรือมีทรัพย์สินเพิ่มขึ้นผิดปกติ

(๕) คดีที่บุคคลตาม (๑) รวมทั้งเจ้าหน้าที่ของรัฐจงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินต่อ คณะกรรมการ ป.ป.ช. หรือจงใจยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินหรือหนี้สินด้วยข้อความอันเป็นเท็จ หรือปกปิด ข้อเท็จจริงที่ควรแจ้งให้ทราบ และมีพฤติการณ์อันควรเชื่อได้ว่ามีเจตนาไม่แสดงที่มาแห่งทรัพย์สินหรือหนี้สิน”

นางขึ้นสมน นิวาทวงษ์ ประธานอนุกรรมการยกร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกัน และปราบปรามการทุจริต และกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่ง ทางการเมือง ชี้แจงว่า ตามที่ที่ประชุมมีข้อสังเกตเกี่ยวกับความใน (๒) นั้น คณะอนุกรรมการได้สอบถามไปยัง ศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองแล้วได้ความว่า กรณีตามความใน (๑) เป็นกรณี กล่าวหาผู้กระทำความผิดซึ่งเป็นผู้ดำรงตำแหน่งตามที่กำหนดไว้ใน (๑) ที่กระทำความผิดด้วยตนเอง ส่วนความใน (๒) เป็นกรณีกล่าวหาผู้ดำรงตำแหน่งตามความใน (๑) ซึ่งมีได้กระทำความผิดด้วยตนเอง แต่ร่วมกระทำความผิดกับเจ้าหน้าที่ของรัฐอื่นที่มีตำแหน่งหน้าที่โดยเฉพาะ ในฐานะที่ผู้ดำรงตำแหน่ง ตามความใน (๑) เป็นตัวการในการกระทำความผิดได้ด้วย

ประธานกรรมการกล่าวว่า การคงความใน (๒) ไว้ตามร่างเดิมจะทำให้กรณีที่ผู้ดำรงตำแหน่ง ตามความใน (๑) ซึ่งร่วมกระทำความผิดกับบุคคลอื่น มีฐานะเป็นตัวการในการกระทำความผิดดังกล่าว ตามความใน (๒) มิได้มีฐานะเป็นผู้กระทำความผิดเองตามความใน (๑) กรณีที่ผู้ดำรงตำแหน่งตามความ ใน (๑) สั่งการให้เจ้าหน้าที่ของรัฐตำแหน่งใดตำแหน่งหนึ่งกระทำความผิดและตำแหน่งนั้นมีได้อยู่ในอำนาจ ของศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ก็จะต้องยื่นฟ้องเจ้าหน้าที่ของรัฐผู้นั้น และผู้ดำรงตำแหน่งตามความใน (๑) ในฐานะที่เป็นตัวการ รวมทั้งผู้ใช้และผู้สนับสนุนในการกระทำความผิดดังกล่าวต่อศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบ เพราะตำแหน่งของเจ้าหน้าที่ของรัฐซึ่งเป็นผู้กระทำความผิดมิได้อยู่ในอำนาจของศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง

นายประพันธ์ นัยโกวิท กรรมการ กล่าวว่า กรณีตามความใน (๒) ควรเป็นการกล่าวหาผู้กระทำความผิดที่มีได้ดำรงตำแหน่งตามความใน (๑) แต่เป็นผู้ร่วมกระทำความผิด หรือใช้ให้กระทำความผิด หรือสนับสนุนการกระทำความผิดดังกล่าว

ประธานกรรมการสอบถามว่า ความใน (๔) มีประเด็นใดที่คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญจะต้อง พิจารณา

นางขึ้นสมน นิวาทวงษ์ ประธานอนุกรรมการยกร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกัน และปราบปรามการทุจริต และกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรง ตำแหน่งทางการเมือง ชี้แจงว่า ความใน (๔) มีประเด็นที่จะต้องพิจารณา คือ กำหนดบทนิยามคำว่า

“ร่ำรวยผิดปกติ” ในร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต ให้มีความชัดเจนมากยิ่งขึ้น

ประธานกรรมการสอบถามว่า ในร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริตมีการกำหนดบทนิยามคำว่า “ร่ำรวยผิดปกติ” ไว้แล้วหรือไม่

นางชิ้นสุมน นิเวทวงศ์ ประธานอนุกรรมการยกร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต และกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ชี้แจงว่า ในร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริตได้กำหนดบทนิยามคำว่า “ร่ำรวยผิดปกติ” ไว้แล้ว ส่วนความใน (๕) คณะอนุกรรมการได้แก้ไขเพิ่มเติมให้สอดคล้องกับความในมาตรา ๒๓๕ วรรคเจ็ด ของร่างรัฐธรรมนูญที่กำหนดให้นำมาตรา ๒๓๕ ของร่างรัฐธรรมนูญ มาใช้บังคับแก่กรณีที่บุคคลตามมาตรา ๒๓๔ (๓) ของร่างรัฐธรรมนูญ จงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน หรือจงใจยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินหรือหนี้สินอันเป็นเท็จหรือปกปิดข้อเท็จจริงที่ควรแจ้งให้ทราบ และมีพฤติการณ์อันควรเชื่อได้ว่ามีเจตนาไม่แสดงที่มาแห่งทรัพย์สินหรือหนี้สินนั้นด้วยโดยอนุโลม ซึ่งบุคคลตามความในมาตรา ๒๓๔ (๓) ของร่างรัฐธรรมนูญ หมายรวมถึงเจ้าหน้าที่ของรัฐด้วย

ประธานกรรมการกล่าวว่า กรณีเจ้าหน้าที่ของรัฐจงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน ต้องยื่นฟ้องต่อศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบ จึงต้องนำไปกำหนดไว้ในร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริตให้ชัดเจน ส่วนกรณีคู่สมรสหรือบุตรที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองจงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินนั้น ควรกำหนดให้ยื่นฟ้องต่อศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง เพราะมีการกำหนดให้ยื่นฟ้องผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองต่อศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง จึงเสนอแก้ไขเพิ่มเติมความใน (๕) เป็นดังนี้ “(๕) คดีที่คู่สมรสหรือบุตรที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะของบุคคลตาม (๑) **รวมทั้งเจ้าพนักงานของรัฐ** จงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. หรือจงใจยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินหรือหนี้สินด้วยข้อความอันเป็นเท็จ หรือปกปิดข้อเท็จจริงที่ควรแจ้งให้ทราบ และมีพฤติการณ์อันควรเชื่อได้ว่ามีเจตนาไม่แสดงที่มาแห่งทรัพย์สินหรือหนี้สิน”

นายประพันธ์ นัยโกวิท กรรมการ กล่าวว่า คู่สมรสและบุตรที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะของบุคคลตามความใน (๑) ไม่มีหน้าที่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. โดยบุคคลที่มีหน้าที่ต้องยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. คือ ผู้ดำรงตำแหน่งตามความใน (๑) เท่านั้น

ประธานกรรมการสอบถามว่า ความใน (๕) ของร่างมาตรานี้มีการกำหนดไว้ในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๒ หรือไม่

นางชิ้นสุมน นิเวทวงศ์ ประธานอนุกรรมการยกร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต และกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ชี้แจงว่า ในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๒ ไม่มีบทบัญญัติในลักษณะเดียวกับความใน (๕) ของร่างมาตรานี้ โดยความใน (๕) ของร่างมาตรานี้กำหนดขึ้นเพื่อให้สอดคล้องกับความในมาตรา ๒๓๕ วรรคเจ็ด ของร่างรัฐธรรมนูญ

นายอัชพร จารุจินดา กรรมการ ในฐานะประธานอนุกรรมการยกร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญ ชี้แจงว่า พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒

กำหนดให้ยื่นฟ้องคดีจึงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง และเจ้าหน้าที่ของรัฐไปยังศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง

ประธานกรรมการเสนอให้คงความใน (๕) ตามร่างเดิม

นายศุภชัย ยาวะประภาส กรรมการ สอบถามว่า กรณีที่มีรองอธิการบดีของมหาวิทยาลัยของรัฐ บางแห่งยื่นหนังสือลาออกเพื่อหลีกเลี่ยงการยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน โดยอ้างว่าไม่สามารถรวบรวมเอกสารเพื่อยื่นได้ทันภายในระยะเวลาที่กำหนด ถือว่าเป็นกรณีจึงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินหรือหนี้สินหรือไม่อย่างไร

ประธานกรรมการกล่าวว่า รองอธิการบดีซึ่งลาออกจากตำแหน่งดังกล่าวจะต้องยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินเมื่อมีการลาออกจากตำแหน่ง และหลังลาออกจากตำแหน่งไปแล้วหนึ่งปีด้วย และหากมิได้มีหนังสือลาออกให้มียผลย้อนหลังไปก่อนวันที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. ประกาศกำหนดให้มีหน้าที่ต้องยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินก็จะต้องยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินในช่วงระยะเวลาที่ดำรงตำแหน่งดังกล่าวด้วย ในกรณีที่บุคคลใดไม่สามารถยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินได้ทันภายในระยะเวลาที่กำหนดก็ควรจะร้องขอขยายระยะเวลาต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. ทั้งนี้ ฝ่ายเลขานุการคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญควรบันทึกให้ชัดเจนว่า ในร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริตจะต้องกำหนดเพิ่มระยะเวลาในการยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินให้มากขึ้น และในกรณีที่มิเหตุจำเป็นก็สามารถขอขยายระยะเวลาในการยื่นได้ด้วย และต้องกำหนดให้พนักงานไต่สวนมีหน้าที่ต้องยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินต่อสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินด้วย และให้สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินทำหน้าที่ในการตรวจสอบความมีอยู่จริงของทรัพย์สินและหนี้สิน

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติ ดังนี้

๑. แก้ไขเพิ่มเติมร่างมาตรา ๑๐ เป็นดังนี้

“มาตรา ๑๐ ศาลมีอำนาจพิจารณาพิพากษาคดี ดังต่อไปนี้

(๑) คดีที่มีมูลแห่งคดีเป็นกรณีที่มีเหตุอันควรสงสัยหรือมีการกล่าวหาว่าผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองตามที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ ผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระ หรือผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดิน เจ้ารวยผิดปกติ ทุจริตต่อหน้าที่หรือจงใจปฏิบัติหน้าที่หรือใช้อำนาจขัดต่อบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญหรือกฎหมาย

(๒) คดีที่มีมูลแห่งคดีเป็นกรณีที่มีเหตุอันควรสงสัยหรือมีการกล่าวหาบุคคลอื่นที่ไม่ใช่บุคคลตาม (๑) หรือบุคคลอื่น เป็นตัวการ ผู้ใช้ หรือผู้สนับสนุนในการกระทำความผิดทางอาญาตาม (๑) รวมทั้งผู้ให้ ผู้ขอให้ หรือรับว่าจะให้ทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดแก่บุคคลตาม (๑) เพื่อจงใจให้กระทำการ ไม่กระทำการ หรือประวิงการกระทำอันมิชอบด้วยหน้าที่

(๓) คดีที่คณะผู้ไต่สวนอิสระเห็นว่ากรรมการ ป.ป.ช. มีพฤติการณ์เจ้ารวยผิดปกติ ทุจริตต่อหน้าที่ หรือจงใจปฏิบัติหน้าที่หรือใช้อำนาจขัดต่อบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญหรือกฎหมาย

(๔) คดีที่ร้องขอให้ทรัพย์สินของบุคคลตาม (๑) ตกเป็นของแผ่นดิน เพราะเหตุเจ้ารวยผิดปกติหรือมีทรัพย์สินเพิ่มขึ้นผิดปกติ

(๕) คดีที่บุคคลตาม (๑) รวมทั้งเจ้าหน้าที่ของรัฐจึงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. หรือจงใจยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินหรือหนี้สินด้วยข้อความอันเป็นเท็จ หรือปกปิดข้อเท็จจริงที่ควรแจ้งให้ทราบ และมีพฤติการณ์อันควรเชื่อได้ว่ามีเจตนาไม่แสดงที่มาแห่งทรัพย์สินหรือหนี้สิน”

๒. แก้ไขร่างมาตรา ๖ วรรคสี่ เป็นดังนี้

“ศาลมีอำนาจแต่งตั้งบุคคลหรือคณะบุคคลเพื่อปฏิบัติหน้าที่ตามที่มอบหมายในการให้ความช่วยเหลือหรือสนับสนุนการปฏิบัติหน้าที่ของศาลที่มีใช้การพิจารณาหรือพิพากษาคดีได้”

มาตรา ๑๑ คณะกรรมการตัดออกทั้งมาตรา

มาตรา ๑๑/๑

“มาตรา ๑๑/๑ ภายใต้บทบัญญัติมาตรา ๙๕ แห่งประมวลกฎหมายอาญา ในการยื่นฟ้องคดีตามมาตรา ๑๐ ต่อศาลให้อัยการสูงสุดสามารถยื่นฟ้องได้ แม้ยังมีตัวผู้กระทำความผิดมาyingศาล”

ประเด็นการพิจารณา

นางชิ้นสุมน นิเวทวงษ์ ประธานอนุกรรมการร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต และกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ชี้แจงว่า ความในร่างมาตรานี้เพิ่มขึ้นใหม่เพื่อให้เป็นไปตามความเห็นของคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญซึ่งประสงค์จะให้อัยการสูงสุดยื่นฟ้องจำเลยต่อศาลได้แม้ไม่มีตัวจำเลยมาปรากฏต่อศาลในวันยื่นฟ้อง

ประธานกรรมการสอบถามว่า ความในมาตรา ๙๕ ของประมวลกฎหมายอาญา กำหนดไว้อย่างไร

นายวิชัยพล ฉวีวรรณ เลขาธิการอนุกรรมการร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต และกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ชี้แจงว่า ความในมาตรา ๙๕ ของประมวลกฎหมายอาญา กำหนดไว้ว่า

“มาตรา ๙๕ ในคดีอาญา ถ้ามิได้ฟ้องและได้ตัวผู้กระทำความผิดมาyingศาลภายในกำหนดดังต่อไปนี้ นับแต่วันกระทำความผิด เป็นอันขาดอายุความ

(๑) ยี่สิบปี สำหรับความผิดต้องระวางโทษประหารชีวิต จำคุกตลอดชีวิต หรือจำคุกยี่สิบปี

(๒) สิบห้าปี สำหรับความผิดต้องระวางโทษจำคุกกว่าเจ็ดปีแต่ยังไม่ถึงยี่สิบปี

(๓) สิบปี สำหรับความผิดต้องระวางโทษจำคุกกว่าหนึ่งปีถึงเจ็ดปี

(๔) ห้าปี สำหรับความผิดต้องระวางโทษจำคุกกว่าหนึ่งเดือนถึงหนึ่งปี

(๕) หนึ่งปี สำหรับความผิดต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่หนึ่งเดือนลงมา หรือต้องระวางโทษอย่างอื่น

ถ้าได้ฟ้องและได้ตัวผู้กระทำความผิดมาyingศาลแล้ว ผู้กระทำความผิดหลบหนีหรือวิกลจริต และศาลสั่งงดการพิจารณาไว้จนเกินกำหนดดังกล่าวแล้วนับแต่วันที่หลบหนีหรือวันที่ศาลสั่งงดการพิจารณา ก็ให้ถือว่าเป็นอันขาดอายุความเช่นเดียวกัน”

ประธานกรรมการกล่าวว่า ความในร่างมาตรานี้หากกำหนดให้อยู่ภายใต้บังคับมาตรา ๙๕ ของประมวลกฎหมายอาญา จะทำให้อัยการสูงสุดไม่สามารถฟ้องคดีต่อศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองได้ ถ้าไม่ได้ตัวผู้กระทำความผิดมาyingศาล

นายอชพร จารจินดา กรรมการ ในฐานะประธานอนุกรรมการร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญกล่าวว่า การกำหนดให้ฟ้องคดีได้โดยไม่ต้องมีตัวจำเลยมาปรากฏต่อศาลในวันฟ้องจะทำให้คดีดังกล่าวไม่มีการขาดอายุความ และสอบถามว่า หลังจากอัยการสูงสุดยื่นฟ้องแล้ว ศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองจะต้องดำเนินกระบวนการพิจารณาอย่างไรต่อไป

นายธนวัฒน์ สังข์ทอง เลขาธิการกรรมการ คนที่สอง ชี้แจงว่า กรณีที่ยังไม่ได้ตัวจำเลยมาศาลจะต้องงดการพิจารณาคดีนั้นไว้ชั่วคราวจนกว่าจะได้ตัวจำเลยมา

ตามร่างมาตรา ๑๑/๑ ก็เพื่อให้จำเลยมาปรากฏตัวต่อหน้าศาล ไม่ใช่เป็นการแจ้งเพื่อทราบ ดังนั้น จึงต้องบัญญัติถึงวิธีการส่งหนังสือถึงจำเลยตามร่างมาตรา ๑๑/๑ ให้ชัดเจน โดยกำหนดให้แจ้งเป็นหนังสือถึงจำเลยได้เพียงช่องทางเดียวเท่านั้น

นายอุดม รัฐอมฤต โฆษกกรรมการ ในฐานะประธานอนุกรรมการพิจารณาศึกษาหลักการร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง พ.ศ. ตั้งข้อสังเกตว่า ควรบัญญัติถึงหลักประกันแห่งความยุติธรรม โดยควรบัญญัติให้สิทธิแก่จำเลยในการมีทนายความไว้ในร่างมาตรา ๑๑/๑ ด้วย

ประธานกรรมการกล่าวว่า กระบวนพิจารณาตามร่างมาตรา ๑๑/๑ เป็นขั้นตอนของกระบวนการพิจารณาที่ศาลจะรับคำฟ้องไว้พิจารณาหรือไม่เท่านั้น ดังนั้น จึงไม่มีความจำเป็นที่จะต้องบัญญัติถึงเรื่องที่จะจำเลยจะต้องมีทนายความในขั้นนี้

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติแก้ไขเพิ่มเติมร่างมาตรา ๑๑/๑ เป็นดังนี้

“มาตรา ๑๑/๑ บทขได้ขบทขผู้ตั้งบทตรา ๕๕ แห่งประมวลกฎหมายอาญา ในการยื่นฟ้องคดีตามมาตรา ๑๐ ต่อศาล ให้อัยการสูงสุดยื่นฟ้องได้แจ้งให้จำเลยมาศาลในวันฟ้องคดี ในกรณีที่จำเลยไม่มาศาล และอัยการสูงสุดมีหลักฐานแสดงต่อศาลว่าได้แจ้งให้จำเลยทราบโดยชอบแล้ว ให้ศาลรับคำฟ้องไว้พิจารณาได้ แม้ชั้นนี้ได้ตั้งผู้ทบทตราพิศตบตั้งตบสแม้จะไม่ปรากฏจำเลยต่อหน้าศาล

การแจ้งตามวรรคหนึ่งถ้าได้ส่งหนังสือถึงจำเลย ณ ภูมิลำเนาหรือที่อยู่ปรากฏตามหลักฐานทางทะเบียนตามกฎหมายว่าด้วยการทะเบียนราษฎรแล้ว ให้ถือว่าได้แจ้งให้จำเลยทราบโดยชอบแล้ว”

มาตรา ๑๒ คณะกรรมการตัดออกทั้งมาตรา

มาตรา ๑๓ คณะกรรมการตัดออกทั้งมาตรา

มาตรา ๑๔

“มาตรา ๑๔ เมื่อมีการยื่นฟ้องคดีต่อศาล ให้ประธานศาลฎีกาเรียกประชุมใหญ่ศาลฎีกาโดยเร็ว เพื่อเลือกผู้พิพากษาในศาลฎีกาซึ่งดำรงตำแหน่งไม่ต่ำกว่าผู้พิพากษาศาลฎีกาหรือผู้พิพากษาอาวุโสในศาลฎีกาจำนวนไม่น้อยกว่าห้าคนแต่ไม่เกินเก้าคนเป็นองค์คณะผู้พิพากษาเพื่อพิจารณาพิพากษาคดีดังกล่าว โดยให้เลือกเป็นรายคดี ทั้งนี้ หลักเกณฑ์การกำหนดจำนวนผู้พิพากษาที่เป็นองค์คณะผู้พิพากษาให้พิจารณาตามประเภทและลักษณะแห่งคดีตามข้อกำหนดของประธานศาลฎีกา

ในกรณีมีเหตุสมควร ผู้พิพากษาคคนใดอาจขอลอนตัวจากการได้รับเลือกเป็นองค์คณะผู้พิพากษาได้ โดยให้แถลงต่อที่ประชุมใหญ่ก่อนการลงคะแนน และให้ที่ประชุมใหญ่ลงมติว่าจะให้มีการถอนตัวหรือไม่มติของที่ประชุมใหญ่ให้เป็นที่สุด

การเลือกองค์คณะผู้พิพากษาแต่ละคดีให้ใช้วิธีการลงคะแนนลับ ให้ผู้พิพากษาที่ได้รับคะแนนสูงสุดเรียงลงไปตามลำดับจนครบจำนวนที่จะเป็นองค์คณะพิจารณาพิพากษาเป็นผู้ได้รับเลือกเป็นองค์คณะผู้พิพากษาสำหรับคดี ถ้ามีผู้ได้รับคะแนนเท่ากันในลำดับใดอันเป็นเหตุให้มีผู้ได้รับเลือกเกินจำนวนดังกล่าว ให้ประธานศาลฎีกาจับสลากว่าผู้ใดเป็นผู้ได้รับเลือก

ผู้พิพากษาที่ได้รับเลือกเป็นองค์คณะผู้พิพากษามีอำนาจหน้าที่ในการพิจารณาพิพากษาคดีจนกว่าจะสิ้นสุดอำนาจหน้าที่ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ และระหว่างการพิจารณาพิพากษาคดีนั้นห้ามมิให้มีคำสั่งให้ผู้พิพากษาผู้นั้นไปทำงานที่อื่นนอกศาลฎีกา

ในกรณีที่ผู้พิพากษาใดในองค์คณะพ้นจากหน้าที่ตามมาตรา ๑๕ หรือมีเหตุสุดวิสัย หรือเหตุจำเป็นอื่นอันมิอาจก้าวล่วงได้ทำให้ผู้พิพากษาผู้นั้นไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้อีกต่อไปตามที่ข้อกำหนดของประธานศาลฎีกากำหนด ให้ถือว่าผู้พิพากษาเท่าที่มีอยู่เป็นองค์คณะผู้พิพากษาต่อไปได้ เว้นแต่ผู้พิพากษาในองค์คณะเหลือไม่ถึงห้าคน ในกรณีที่ผู้พิพากษาในองค์คณะเหลือไม่ถึงห้าคน ให้ดำเนินการเลือกผู้พิพากษาเข้ามาแทนที่ให้ครบจำนวนตามหลักเกณฑ์และวิธีการตามวรรคหนึ่ง โดยผู้พิพากษาที่ได้รับเลือกนั้นให้มีอำนาจเช่นเดียวกับผู้พิพากษาอื่นในองค์คณะที่ตนเข้าแทนที่ และสามารถตรวจสำนวนและลงลายมือชื่อในคำพิพากษาได้

การเปลี่ยนแปลงสถานะของผู้พิพากษาในศาลฎีกาที่ได้รับเลือกเป็นองค์คณะผู้พิพากษาไปเป็นผู้พิพากษาอาวุโสในศาลฎีกา ไม่กระทบกระเทือนถึงการที่ผู้นั้นจะปฏิบัติหน้าที่เป็นองค์คณะผู้พิพากษาต่อไป

ผู้พิพากษาที่ร่วมประชุมใหญ่ตามวรรคหนึ่ง องค์คณะผู้พิพากษาที่ได้รับเลือกในการประชุมดังกล่าวตลอดจนบุคคลที่องค์คณะผู้พิพากษามอบหมายให้ปฏิบัติหน้าที่มีสิทธิได้รับเบี้ยประชุม หรือค่าตอบแทนแล้วแต่กรณี ตามระเบียบที่คณะกรรมการบริหารศาลยุติธรรมกำหนด”

ประเด็นการพิจารณา

นางชิ้นสมน นิวาทวงษ์ ประธานอนุกรรมการร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต และกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ชี้แจงว่า เหตุที่ไม่มีการบัญญัติให้ผู้พิพากษาสำรองไว้ในร่างมาตรา ๑๔ เนื่องจากได้นำหลักการตามร่างมาตรา ๑๖ ของร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญฉบับนี้มาบัญญัติไว้ในร่างมาตรา ๑๔ ซึ่งเป็นหลักการเกี่ยวกับเรื่องผู้พิพากษาที่เป็นองค์คณะพ้นจากหน้าที่ แต่องค์คณะผู้พิพากษาที่เหลือยังมีจำนวนไม่น้อยกว่าห้าคนก็ให้สามารถพิจารณาคดีต่อไปได้ สำหรับประเด็นการกำหนดจำนวนองค์คณะผู้พิพากษาว่าในแต่ละคดีจะมีจำนวนเท่าใดนั้น ให้เป็นไปตามข้อกำหนดของประธานศาลฎีกา

นางสาวประไพพร สัมเกลี้ยง เลขานุการอนุกรรมการพิจารณาศึกษาหลักการร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง พ.ศ. ชี้แจงว่า มีผู้เสนอความเห็นให้ศาลฎีกาออกข้อกำหนดศาลฎีกาว่าคดีประเภทใดควรมีองค์คณะผู้พิพากษาจำนวนกี่คน ดังนั้น องค์คณะผู้พิพากษาจึงไม่ควรกำหนดจำนวนของผู้พิพากษาให้มีจำนวนที่แน่นอน แต่ควรกำหนดจำนวนของผู้พิพากษาไว้กว้างๆ เพื่อสามารถกำหนดจำนวนผู้พิพากษาให้เหมาะสมในแต่ละคดีได้

นายอุดม รัฐอมฤต โฆษกกรรมการ ในฐานะประธานอนุกรรมการพิจารณาศึกษาหลักการร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง พ.ศ. ตั้งข้อสังเกตว่า การให้อำนาจประธานศาลฎีกาเป็นผู้ออกข้อกำหนดเกี่ยวกับการกำหนดจำนวนองค์คณะผู้พิพากษาในแต่ละคดีว่าควรมีจำนวนผู้พิพากษากี่คนนั้น อาจทำให้จำนวนองค์คณะของผู้พิพากษามีความไม่แน่นอน กล่าวคือ ในกรณีที่ประธานศาลฎีกาคงเดิมพ้นจากตำแหน่งประธานศาลฎีกา โดยมีประธานศาลฎีกาคคนใหม่เข้ามาดำรงตำแหน่งแทน ประธานศาลฎีกาคคนใหม่อาจออกข้อกำหนดเกี่ยวกับจำนวนองค์คณะของผู้พิพากษาในคดีแต่ละคดีแตกต่างไปจากข้อกำหนดเดิมซึ่งอาจทำให้เกิดความลักลั่นในการกำหนดจำนวนผู้พิพากษาได้ ดังนั้น ความที่บัญญัติไว้ในร่างมาตรา ๑๔ เกี่ยวกับประเด็นการกำหนดจำนวน

องค์คณะผู้พิพากษาพิจารณาดีว่าจะมีจำนวนเท่าใดนั้น ควรบัญญัติจำนวนผู้พิพากษาในจำนวนที่แน่นอนจะเป็นวิธีการบัญญัติที่มีความเหมาะสมมากกว่า นอกจากนี้ คดีที่อยู่ในการพิจารณาของศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองนั้น จำเลยสามารถอุทธรณ์คำพิพากษาต่อที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกาได้ ดังนั้น ในชั้นพิจารณาอุทธรณ์หากมีการกำหนดจำนวนผู้พิพากษาที่จะเป็นองค์คณะผู้พิพากษาโดยกำหนดให้มีจำนวนผู้พิพากษาน้อยกว่าจำนวนผู้พิพากษาที่พิจารณาคดีในครั้งแรก อาจทำให้เกิดปัญหาในทางปฏิบัติ และอาจเป็นการขัดกับร่างรัฐธรรมนูญได้ และสอบถามว่า ในชั้นการพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองของศาลฎีกา ในขั้นต้นจะสามารถบัญญัติห้ามมิให้มีผู้พิพากษาหัวหน้าคณะในศาลฎีกามาเป็นองค์คณะได้หรือไม่

ประธานกรรมการกล่าวว่า ไม่ควรห้ามผู้พิพากษาหัวหน้าคณะในศาลฎีกามาเป็นองค์คณะในการพิจารณาในชั้นแรก อย่างไรก็ตาม หากผู้พิพากษาคณดังกล่าวเคยเป็นองค์คณะพิจารณาคดีในชั้นแรกแล้ว หากมีการอุทธรณ์ต่อที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกา ผู้พิพากษาหัวหน้าคณะในศาลฎีกาคณดังกล่าวก็ไม่สามารถมาเป็นองค์คณะเพื่อพิจารณาในชั้นอุทธรณ์ได้

นายเชษฐ โทณะวณิก ที่ปรึกษาประจำคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ กล่าวว่า การกำหนดให้องค์คณะผู้พิพากษาที่จะพิจารณาในชั้นอุทธรณ์จะต้องเป็นผู้พิพากษาหัวหน้าคณะในศาลฎีกาเท่านั้น อาจไม่เหมาะสม เนื่องจากผู้พิพากษาหัวหน้าคณะในศาลฎีกาย่อมมีความรู้ความเชี่ยวชาญในกฎหมายแต่ละสาขาแตกต่างกัน ดังนั้น การกำหนดจำนวนผู้พิพากษาที่จะเป็นองค์คณะในการพิจารณาคดีในขั้นต้นนั้น ควรกำหนดให้มีจำนวนผู้พิพากษาน้อยกว่าจำนวนผู้พิพากษาที่จะเป็นองค์คณะในชั้นอุทธรณ์

ประธานกรรมการกล่าวว่า เพื่อป้องกันไม่ให้เกิดการตีความว่า การกำหนดจำนวนผู้พิพากษาเป็นรายคดีนั้น อาจขัดกับร่างรัฐธรรมนูญ ดังนั้น จึงควรกำหนดจำนวนผู้พิพากษาที่จะเป็นองค์คณะพิจารณาคดีไว้ให้มีจำนวนที่ตายตัวคือเจ็ดคน เพื่อแก้ไขปัญหาในกรณีการพิจารณาในชั้นอุทธรณ์ ก็ต้องมีจำนวนผู้พิพากษาจำนวนเจ็ดคนเช่นเดียวกัน ประกอบกับผู้พิพากษาที่จะเป็นองค์คณะผู้พิพากษาในการพิจารณาอุทธรณ์นั้น ต้องดำรงตำแหน่งไม่ต่ำกว่าผู้พิพากษาหัวหน้าคณะในศาลฎีกา ดังนั้น เสนอแก้ไขเพิ่มเติมความในวรรคหนึ่ง เป็นดังนี้ “เมื่อมีการยื่นฟ้องคดีต่อศาล ให้ประธานศาลฎีกาเรียกประชุมใหญ่ศาลฎีกาโดยเร็ว เพื่อเลือกผู้พิพากษาในศาลฎีกาซึ่งดำรงตำแหน่งไม่ต่ำกว่าผู้พิพากษาศาลฎีกาหรือผู้พิพากษาอาวุโสในศาลฎีกาจำนวนไม่น้อยกว่า **ห้าเจ็ดคนแต่ไม่เกินห้าคนซึ่งมีชื่ออยู่ในบัญชีรายชื่อผู้พิพากษาเพื่อพิจารณาคดีพิพากษาคดีดังต่อไปนี้** โดยให้เลือกเป็นรายคดี **ทั้งนี้ หักที่เหตุแห่งที่บรรดาผู้พิพากษาผู้พิพากษาที่เป็นองค์คณะผู้พิพากษา ให้พิจารณาคดีตามประเภทและลักษณะแห่งคดีตามข้อที่หนึ่งของประมวลวิธีพิจารณาความอาญา**” เนื่องจากได้มีการบัญญัติกำหนดจำนวนผู้พิพากษาที่จะเป็นองค์คณะไว้ตายตัวแล้ว และเสนอแก้ไขความในร่างมาตรา ๑๔ วรรคห้า เป็นดังนี้ “ในกรณีที่ผู้พิพากษาใดในองค์คณะพ้นจากหน้าที่ตามมาตรา ๑๕ หรือมีเหตุสุดวิสัย หรือเหตุจำเป็นอื่นอันมิอาจก้าวล่วงได้ทำให้ผู้พิพากษาผู้นั้นไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้อีกต่อไปตามที่ข้อกำหนดของประธานศาลฎีกา**ที่หนด** ให้ถือว่าผู้พิพากษาเท่าที่มีอยู่เป็นองค์คณะผู้พิพากษาต่อไปได้ เว้นแต่ผู้พิพากษาในองค์คณะเหลือไม่ถึงห้าคน ในกรณีที่ผู้พิพากษาในองค์คณะเหลือไม่ถึงห้าคน ให้ดำเนินการเลือกผู้พิพากษาเข้ามาแทนที่ให้ครบจำนวนตามหลักเกณฑ์และวิธีการตามวรรคหนึ่ง โดยผู้พิพากษาที่ได้รับเลือกนั้น ให้มีอำนาจเช่นเดียวกับผู้พิพากษาอื่นในองค์คณะที่ตนเข้าแทนที่ และสามารถตรวจสำนวนและลงลายมือชื่อในคำพิพากษาได้”

นายอัคร จารุจินดา กรรมการ ในฐานะประธานอนุกรรมการร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญ กล่าวว่า การกำหนดจำนวนผู้พิพากษาที่จะเป็นองค์คณะพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองไว้ตายตัวนั้น อาจมีประเด็นว่าเป็นการบัญญัติที่ขัดกับร่างรัฐธรรมนูญหรือไม่ เนื่องจาก

นั้น ให้มีอำนาจเช่นเดียวกับผู้พิพากษาอื่นในองค์คณะที่ตนเข้าแทนที่ และสามารถตรวจสอบและลงลายมือชื่อในคำพิพากษาได้

การเปลี่ยนแปลงสถานะของผู้พิพากษาในศาลฎีกาที่ได้รับเลือกเป็นองค์คณะผู้พิพากษาไปเป็นผู้พิพากษาอาวุโสในศาลฎีกา ไม่กระทบกระเทือนถึงการที่ผู้นั้นจะปฏิบัติหน้าที่เป็นองค์คณะผู้พิพากษาต่อไป

ผู้พิพากษาที่ร่วมประชุมใหญ่ตามวรรคหนึ่ง องค์คณะผู้พิพากษาที่ได้รับเลือกในการประชุมดังกล่าว ตลอดจนบุคคลที่องค์คณะผู้พิพากษามอบหมายให้ปฏิบัติหน้าที่มีสิทธิได้รับเบี้ยประชุม หรือค่าตอบแทนแล้วแต่กรณี ตามระเบียบที่คณะกรรมการบริหารศาลยุติธรรมกำหนด”

มาตรา ๑๕

“มาตรา ๑๕ ผู้พิพากษาในองค์คณะผู้พิพากษาย่อมพ้นหน้าที่ในคดีเมื่อ

(๑) พ้นจากการเป็นข้าราชการตุลาการ

(๒) ได้รับพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้ไปดำรงตำแหน่งที่ศาลอื่น

(๓) ถอนตัวเนื่องจากการคัดค้านผู้พิพากษา และองค์คณะผู้พิพากษามีคำสั่งยอมรับตามคำคัดค้าน

ในมาตรา ๑๗

(๔) เมื่อได้รับอนุญาตจากที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกาให้ถอนตัวได้ กรณีมีเหตุสมควร”

ประเด็นการพิจารณา

นายศุภชัย ยาวะประภาส กรรมการ สอบถามว่า ในกรณีที่ผู้พิพากษาที่เป็นองค์คณะผู้พิพากษาป่วยจนไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้ จะถือว่าเป็นการพ้นหน้าที่ตามร่างมาตรา ๑๕ (๔) หรือไม่

นางชื่นสมน นิวาทวงษ์ ประธานอนุกรรมการร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต และกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ชี้แจงว่า ความที่บัญญัติไว้ใน (๔) เป็นการบัญญัติหลักการขึ้นมาใหม่ โดยเป็นการเปิดกว้าง และแก้ไขปัญหาในกรณีที่ไม่มีเหตุตาม (๑) (๒) และ (๓) ของร่างมาตรา ๑๕ แต่ในทางปฏิบัติผู้พิพากษาคงดังกล่าวไม่สามารถทำหน้าที่เป็นองค์คณะผู้พิพากษาได้ จึงเป็นที่มาในการบัญญัติความใน (๔)

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติเห็นชอบร่างมาตรา ๑๕ โดยไม่มีการแก้ไข

มาตรา ๑๖ คณะกรรมการตัดออกทั้งมาตรา โดยนำหลักการไปบัญญัติเป็นวรรคห้าของร่างมาตรา ๑๔

มาตรา ๑๗

“มาตรา ๑๗ หากคู่ความฝ่ายใดประสงค์จะคัดค้านผู้พิพากษาคงใดที่ได้รับเลือกเป็นผู้พิพากษาในองค์คณะผู้พิพากษา เนื่องจากมีเหตุอันจะคัดค้านผู้พิพากษาได้ ให้ยื่นคำร้องต่อศาลก่อนเริ่มการไต่สวนพยานหลักฐาน ในการนี้ ให้องค์คณะผู้พิพากษาไต่สวนตามที่เห็นสมควรแล้วมีคำสั่งยอมรับหรือยกคำคัดค้าน คำสั่งนี้เป็นที่สุด และให้นำบทบัญญัติว่าด้วยการคัดค้านผู้พิพากษาตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งมาใช้บังคับโดยอนุโลม

การคัดค้านผู้พิพากษาจะกระทำมิได้ หากได้เริ่มการไต่สวนพยานหลักฐานไปแล้ว เว้นแต่ผู้คัดค้านจะสามารถแสดงต่อศาลได้ว่ามีเหตุสมควรทำให้ไม่สามารถคัดค้านได้ก่อนนั้น”

ประเด็นการพิจารณา

- ไม่มี -

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติเห็นชอบร่างมาตรา ๑๗ โดยไม่มีการแก้ไข

มาตรา ๑๘

“มาตรา ๑๘ เว้นแต่ที่ประชุมใหญ่จะกำหนดเป็นอย่างอื่น ให้ผู้พิพากษาที่ได้รับคะแนนสูงสุดในการลงคะแนนตามมาตรา ๑๔ วรรคสามเป็นผู้พิพากษาเจ้าของสำนวน ถ้ามีผู้ได้รับคะแนนสูงสุดเท่ากัน ให้ประธานศาลฎีกาจับสลากว่าผู้ใดเป็นผู้พิพากษาเจ้าของสำนวน

ผู้พิพากษาเจ้าของสำนวนมีอำนาจดำเนินการตามมติขององค์คณะผู้พิพากษาและเมื่อได้รับความเห็นชอบจากผู้พิพากษาในองค์คณะผู้พิพากษาอีกสองคน มีอำนาจออกคำสั่งใด ๆ ที่มีได้เป็นการวินิจฉัยชี้ขาดคดีได้”

ประเด็นการพิจารณา

นางชิ้นสมน นีวาทวงษ์ ประธานอนุกรรมการร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต และกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ชี้แจงว่า การบัญญัติเพิ่มความว่า “เว้นแต่ที่ประชุมใหญ่จะกำหนดเป็นอย่างอื่น” ไว้ในความตอนต้นของร่างมาตรา ๑๘ เนื่องจากเป็นการเปิดโอกาสให้ที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกาสามารถออกข้อกำหนดว่าผู้พิพากษาคณะเดียวกันสามารถเป็นองค์คณะผู้พิพากษาในการพิจารณาคดีได้ก็คดี

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติเห็นชอบร่างมาตรา ๑๘ โดยไม่มีการแก้ไข

มาตรา ๑๙ คณะกรรมการตัดออกทั้งมาตรา โดยนำหลักการไปบัญญัติไว้ในร่างมาตรา ๘ วรรคสาม

มาตรา ๒๐

“มาตรา ๒๐ ให้ศาลดำเนินการสอบสวนพิจารณาไต่สวนพยานหลักฐานต่อเนื่องติดต่อกันไปจนกว่าจะเสร็จการพิจารณา เว้นแต่จะมีเหตุสุดวิสัยหรือเหตุจำเป็นอื่นอันมิอาจก้าวล่วงได้”

ประเด็นการพิจารณา

- ไม่มี -

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติเห็นชอบร่างมาตรา ๒๐ โดยไม่มีการแก้ไข

มาตรา ๒๑

“มาตรา ๒๑ ถ้าอัยการสูงสุด หรือคณะกรรมการ ป.ป.ช. รวมทั้งบุคคลที่เกี่ยวข้องในคดีเกรงว่าพยานหลักฐานซึ่งอาจต้องอ้างอิงในภายหน้าจะสูญหายหรือยากแก่การนำมาไต่สวนในภายหลังกบุคคลดังกล่าวอาจยื่นคำร้องต่อศาลขอให้มีการคุ้มครองพยานหลักฐานนั้นไว้ทันทีได้

ในกรณีที่มีการยื่นคำร้องตามวรรคหนึ่งก่อนอัยการสูงสุดยื่นฟ้อง ให้ผู้พิพากษาประจำแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองในศาลฎีกาตามมาตรา ๙ เป็นผู้พิจารณา ทั้งนี้ พยานหลักฐานที่ได้จากการไต่สวนพยานหลักฐานดังกล่าวให้รับฟังเป็นพยานหลักฐานได้”

ประเด็นการพิจารณา

นางชีนสุมน นิวาทวงษ์ ประธานอนุกรรมการร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต และกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ชี้แจงว่า การบัญญัติเพิ่มความเป็นวรรคสอง ของร่างมาตรา ๒๑ เนื่องจากการยื่นคำร้องต่อศาลขอให้มีการไต่สวนพยานหลักฐานตามที่บัญญัติไว้ในร่างมาตรา ๒๑ วรรคหนึ่ง นั้น จะต้องเป็นกรณีที่มีการยื่นฟ้องเป็นคดีต่อศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองแล้ว สำหรับกรณีความที่บัญญัติเป็นวรรคสอง ของร่างมาตรา ๒๑ นั้น จะเป็นการยื่นคำร้องขอให้มีการไต่สวนพยานหลักฐานก่อนที่อัยการสูงสุดจะยื่นฟ้องคดี เนื่องจากพยานหลักฐานในคดีบางประเภทจะต้องดำเนินการไต่สวนพยานหลักฐานดังกล่าวเป็นการด่วน โดยนำหลักการดังกล่าวมาจากมาตรา ๒๗ ของพระราชบัญญัติวิธีพิจารณาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบ พ.ศ. ๒๕๕๙ มาบัญญัติไว้

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติเห็นชอบร่างมาตรา ๒๑ โดยไม่มีการแก้ไข

มาตรา ๒๒

“มาตรา ๒๒ เมื่อศาลประทับฟ้อง ให้ผู้ถูกกล่าวหาที่ดำรงตำแหน่งตามมาตรา ๑๐ (๑) กรรมการ ป.ป.ช. หรือเจ้าหน้าที่ของรัฐหยุดปฏิบัติหน้าที่จนกว่าจะมีคำพิพากษา เว้นแต่ศาลจะมีคำสั่งเป็นอย่างอื่น

ในกรณีที่ศาลมีคำพิพากษาให้ผู้ใดพ้นจากตำแหน่ง หรือคำพิพากษานั้นมีผลให้ผู้ใดพ้นจากตำแหน่งไม่ว่าจะมีการอุทธรณ์ตามหมวด ๖ หรือไม่ ให้ผู้นั้นพ้นจากตำแหน่งตั้งแต่วันที่ศาลมีคำพิพากษาหรือวันที่หยุดปฏิบัติหน้าที่”

ประเด็นการพิจารณา

นายศุภชัย ยาวะประภาส กรรมการ สอบถามว่า การบัญญัติถ้อยคำในร่างมาตรา ๒๒ ความว่า “หยุดปฏิบัติหน้าที่” มีความหมายอย่างไร

ประธานกรรมการกล่าวว่า ความว่า “หยุดปฏิบัติหน้าที่” ตามที่บัญญัติไว้ในร่างมาตรา ๒๒ นั้น หมายถึง เมื่อศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองประทับฟ้องแล้ว ผู้ถูกกล่าวหาต้องหยุดทำงานทันที โดยไม่สามารถไปดำรงตำแหน่งอื่น รวมถึงไม่สามารถไปดำรงตำแหน่งรักษาการในตำแหน่งเดิมก็ต้องห้ามตามร่างมาตรานี้

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติเห็นชอบร่างมาตรา ๒๒ โดยไม่มีการแก้ไข

มาตรา ๒๓

“มาตรา ๒๓ ในระหว่างพิจารณาศาลมีอำนาจมอบหมายให้ผู้ช่วยผู้พิพากษาศาลฎีกาซึ่งเป็นข้าราชการตุลาการทำหน้าที่ช่วยเหลือศาลในการดำเนินคดีตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ อย่างหนึ่งอย่างใด ดังต่อไปนี้

- (๑) ตรวจสอบและรวบรวมพยานหลักฐานเพื่อให้ศาลใช้เป็นแนวทางในการพิจารณาคดี
- (๒) ดำเนินการและจัดทำรายงานเกี่ยวกับคดีตามที่ศาลมีคำสั่ง

(๓) ช่วยเหลือศาลในการบันทึกคำพยาน

(๔) ปฏิบัติหน้าที่อื่นตามบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้หรือตามข้อกำหนดของประธานศาลฎีกาในการทำหน้าที่ช่วยเหลือนั้น

ในการปฏิบัติหน้าที่ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ ให้ผู้ช่วยผู้พิพากษาศาลฎีกาตามวรรคหนึ่งมีอำนาจมีหนังสือเรียกบุคคลใดมาให้ข้อมูลหรือให้จัดส่งเอกสารเพื่อประกอบการพิจารณาเรื่องใดเรื่องหนึ่งตามอำนาจหน้าที่

หลักเกณฑ์และวิธีการ ปฏิบัติหน้าที่ของผู้ช่วยผู้พิพากษาศาลฎีกาให้เป็นไปตามที่กำหนดในข้อกำหนดของประธานศาลฎีกา”

ประเด็นการพิจารณา

นายประพันธ์ นัยโกวิท กรรมการ กล่าวว่่า อำนาจในการออกหนังสือเรียกบุคคลใดมาให้ข้อมูลหรือให้จัดส่งเอกสารเพื่อประกอบการพิจารณานั้น เป็นอำนาจขององค์คณะผู้พิพากษามีใช่เป็นอำนาจของผู้ช่วยผู้พิพากษาศาลฎีกา

ประธานกรรมการกล่าวว่า การบัญญัติให้อำนาจผู้ช่วยผู้พิพากษาศาลฎีกาตามบทบัญญัติไว้ในร่างมาตรา ๒๓ (๔) นั้น เป็นการมอบอำนาจให้กว้างขวางมากเกินไป ดังนั้น จึงมอบหมายให้คณะอนุกรรมการร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต และกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ตรวจสอบว่ามีร่างมาตราใดบ้างของร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญฉบับนี้ ได้กำหนดหน้าที่อื่นของผู้ช่วยผู้พิพากษาศาลฎีกาไว้อย่างไรบ้าง

นอกจากนี้ เมื่อพิจารณาร่างมาตรา ๒๓ วรรคสอง แล้วเห็นว่า ไม่ควรบัญญัติให้ผู้ช่วยผู้พิพากษาศาลฎีกามีอำนาจในการมีหนังสือเรียกบุคคลใดมาให้ข้อมูลหรือให้จัดส่งเอกสารเพื่อประกอบการพิจารณา ดังนั้น จึงเสนอตัดความในร่างมาตรา ๒๓ วรรคสอง ออกทั้งวรรค และแก้ไขเพิ่มเติมความในร่างมาตรา ๒๓ วรรคสาม เป็นดังนี้ “หลักเกณฑ์และวิธีการ และเงื่อนไขในการปฏิบัติหน้าที่ของผู้ช่วยผู้พิพากษาศาลฎีกาให้เป็นไปตามที่กำหนดในข้อกำหนดของประธานศาลฎีกา”

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติแก้ไขเพิ่มเติมร่างมาตรา ๒๓ เป็นดังนี้

“มาตรา ๒๓ ในระหว่างพิจารณาศาลมีอำนาจมอบหมายให้ผู้ช่วยผู้พิพากษาศาลฎีกาซึ่งเป็นข้าราชการตุลาการทำหน้าที่ช่วยเหลือศาลในการดำเนินคดีตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ อย่างหนึ่งอย่างใด ดังต่อไปนี้

(๑) ตรวจสอบและรวบรวมพยานหลักฐานเพื่อให้ศาลใช้เป็นแนวทางในการพิจารณาคดี

(๒) ดำเนินการและจัดทำรายงานเกี่ยวกับคดีตามที่ศาลมีคำสั่ง

(๓) ช่วยเหลือศาลในการบันทึกคำพยาน

(๔) ปฏิบัติหน้าที่อื่นตามบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้หรือตามข้อกำหนดของประธานศาลฎีกาในการทำหน้าที่ช่วยเหลือนั้น

ในบทสรุปปฏิบัติหน้าที่ที่ตวงพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ ให้ผู้ช่วยผู้พิพากษาศาลฎีกาตามวรรคหนึ่งมีอำนาจมีหนังสือเรียกบุคคลใดมาให้ข้อมูลหรือให้จัดส่งเอกสารเพื่อประกอบการพิจารณาเรื่องใดเรื่องหนึ่งตามอำนาจหน้าที่

หลักเกณฑ์และวิธีการ และเงื่อนไขในการปฏิบัติหน้าที่ของผู้ช่วยผู้พิพากษาศาลฎีกาให้เป็นไปตามที่กำหนดในข้อกำหนดของประธานศาลฎีกา”

มาตรา ๒๔

“มาตรา ๒๔ ระยะเวลาที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ หรือในกฎหมายอื่นที่บทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้นำมาใช้บังคับ หรือในข้อกำหนดของประธานศาลฎีกา หรือตามที่ศาลกำหนด เมื่อศาลเห็นสมควรหรือเมื่อคู่ความมีคำขอ ศาลขยายได้ตามความจำเป็น และเพื่อประโยชน์แห่งความยุติธรรม”

ประเด็นการพิจารณา

ประธานกรรมการกล่าวว่า ควรกำหนดให้ศาลมีอำนาจในระยะเวลาต่างๆ ตามที่กำหนดไว้ในร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญฉบับนี้ได้ด้วย ดังนั้น เสนอแก้ไขความในร่างมาตรานี้ เป็นดังนี้ “ระยะเวลาที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ หรือในกฎหมายอื่นที่บทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้นำมาใช้บังคับ หรือในข้อกำหนดของประธานศาลฎีกา หรือตามที่ศาลกำหนด เมื่อศาลเห็นสมควรหรือเมื่อคู่ความมีคำขอ ศาลอาจยื่นหรือขยายได้ตามความจำเป็น และเพื่อประโยชน์แห่งความยุติธรรม”

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติแก้ไขร่างมาตรา ๒๔ เป็นดังนี้

“มาตรา ๒๔ ระยะเวลาที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ หรือในกฎหมายอื่นที่บทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้นำมาใช้บังคับ หรือในข้อกำหนดของประธานศาลฎีกา หรือตามที่ศาลกำหนด เมื่อศาลเห็นสมควรหรือเมื่อคู่ความมีคำขอ ศาลอาจยื่นหรือขยายได้ตามความจำเป็นและเพื่อประโยชน์แห่งความยุติธรรม”

มาตรา ๒๕

“มาตรา ๒๕ การทำคำสั่งที่เป็นการวินิจฉัยชี้ขาดหรือการพิพากษาคดี ให้ผู้พิพากษาเจ้าของสำนวนจัดทำข้อเท็จจริงเพื่อการวินิจฉัยชี้ขาดหรือการพิพากษาคดีส่งให้องค์คณะก่อน และในการประชุมเพื่อลงมติให้ผู้พิพากษาในองค์คณะผู้พิพากษาทุกคนทำความเข้าใจในการวินิจฉัยคดีเป็นหนังสือ โดยให้เพิ่มเติมข้อเท็จจริงเฉพาะที่เห็นแตกต่างไปจากข้อเท็จจริงของผู้พิพากษาเจ้าของสำนวน พร้อมทั้งต้องแถลงด้วยวาจาต่อที่ประชุมก่อนการลงมติ และให้ถือมติดิตามเสียงข้างมาก ในกรณีนี้ องค์คณะผู้พิพากษาอาจมอบหมายให้ผู้พิพากษาคนใดคนหนึ่งในองค์คณะผู้พิพากษาเป็นผู้จัดทำคำสั่งหรือคำพิพากษตามมตินั้นก็ได้

คำสั่งที่เป็นการวินิจฉัยชี้ขาดคดีหรือคำพิพากษาของศาล ให้เปิดเผยโดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา ส่วนความเห็นในการวินิจฉัยคดีของผู้พิพากษาในองค์คณะผู้พิพากษาทุกคนให้เปิดเผยตามวิธีการที่ประธานศาลฎีกากำหนด”

ประเด็นการพิจารณา

นางชื่นสุมน นิวาทวงศ์ ประธานอนุกรรมการร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต และกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ชี้แจงว่า หลักการของร่างมาตรา ๒๕ จะเป็นการบัญญัติให้ผู้พิพากษาเจ้าของสำนวนเป็นผู้ทำคำสั่งที่เป็นการวินิจฉัยชี้ขาดหรือการพิพากษาคดีเป็นหลัก โดยให้ผู้พิพากษาที่เป็นองค์คณะผู้พิพากษาทำคำสั่งที่เป็นการวินิจฉัยชี้ขาดหรือการพิพากษาคดีเพิ่มเติมข้อเท็จจริงเฉพาะที่เห็นแตกต่างไปจากข้อเท็จจริงของผู้พิพากษาเจ้าของสำนวนเท่านั้น

นายศุภชัย ยาวะประภาษ กรรมการ กล่าวว่า เมื่อพิจารณาถึงจำนวนผู้พิพากษาที่เป็นองค์คณะผู้พิพากษาในการพิจารณาคดี ตามร่างมาตรา ๑๔ ได้กำหนดไว้จำนวนเจ็ดคน และมีผู้พิพากษาคนหนึ่งเป็นผู้พิพากษาเจ้าของสำนวน ดังนั้น ในชั้นการลงมติเกี่ยวกับคำสั่งหรือคำวินิจฉัยหรือคำพิพากษาคดี หากผลการลงมติมีความเห็นของผู้พิพากษาที่เป็นองค์คณะผู้พิพากษาแตกต่างกันสามแนวทาง กล่าวคือ มีผู้พิพากษาเห็นด้วยกับแนวทางที่หนึ่งจำนวนสองคน เห็นด้วยกับแนวทางที่สองจำนวนสองคน และเห็นด้วยกับแนวทางที่สามจำนวนสามคน ในกรณีดังกล่าวจะต้องทำคำสั่งที่เป็นการวินิจฉัยชี้ขาดหรือการพิพากษาคดีอย่างไร

ประธานกรรมการกล่าวว่า ในกรณีที่ผลการลงมติในคำสั่งที่เป็นการวินิจฉัยชี้ขาดหรือการพิพากษาคดีแบ่งออกเป็นสามแนวทางดังกล่าวข้างต้น ก็ย่อมต้องถือว่าการทำคำสั่งที่เป็นการวินิจฉัยชี้ขาดหรือการพิพากษาคดีที่เห็นด้วยกับแนวทางการทำคำสั่งหรือคำวินิจฉัยในแนวทางที่สามได้เสียงข้างมากแล้ว คือสามเสียง อย่างไรก็ตาม ในทางปฏิบัติในการลงมติเพื่อทำคำพิพากษาของศาลนั้น จะมีสองแนวทางเท่านั้น

นายสุพจน์ ไข่มุกด์ รองประธานกรรมการ คนที่หนึ่ง กล่าวว่า การทำความเข้าใจในการวินิจฉัยของผู้พิพากษาควรจะทำให้ความเห็นเฉพาะประเด็นหลักเท่านั้น ไม่ควรทำความเข้าใจประเด็นย่อยอื่นอีก เพื่อไม่ให้เกิดปัญหาในการพิจารณาคดี

ประธานกรรมการกล่าวว่า ในการวินิจฉัยข้อเท็จจริงจะมีเพียงคำถามว่า จำเลยกระทำความผิดหรือไม่ คำตอบคือกระทำความผิดจริง หรือไม่มีความผิด จะไม่มีคำตอบอื่น ดังนั้น จึงไม่น่าจะมีปัญหาในการลงมติ แต่อาจจะมีความเห็นที่ต่างกันในเรื่องบทลงโทษ กล่าวคือผู้พิพากษาอาจมีความเห็นว่าการลงโทษนั้นควรต้องลงโทษสถานเบา หรือสถานหนัก หรือลงโทษในระดับกลาง ๆ ทั้งนี้ ในทางปฏิบัติที่ผ่านมาไม่เคยมีปัญหาเรื่องการลงมติหรือการลงโทษ เพราะผู้พิพากษาโดยมากจะเห็นด้วยกับการวินิจฉัยของผู้พิพากษาเจ้าของสำนวน จึงเสนอเพิ่มความเป็นวรรคสอง ดังนี้ “ให้ผู้พิพากษาเจ้าของสำนวนจัดทำข้อเท็จจริงเพื่อการวินิจฉัยชี้ขาดหรือการพิพากษาคดีส่งให้องค์คณะก่อน และในการประชุมเพื่อลงมติ” และเพิ่มความเป็นวรรคสาม ดังนี้ “โดยจะเพิ่มเติมข้อเท็จจริงในส่วนที่วินิจฉัยแตกต่างไปจากข้อเท็จจริงของผู้พิพากษาเจ้าของสำนวนก็ได้” เนื่องจากเรื่องข้อเท็จจริงนั้นเป็นเรื่องแน่นอนตายตัว เช่น ในคำฟ้องร้องว่าอย่างไร จำเลยให้การว่าอย่างไร และนำสืบพยานแล้วได้ความว่าอย่างไร ดังนั้น เรื่องดังกล่าวจึงควรให้เป็นเรื่องของผู้พิพากษาเจ้าของสำนวนเท่านั้น ผู้พิพากษาอื่นไม่ควรถูกต้องจัดทำข้อเท็จจริงได้อีก ควรพิจารณาวินิจฉัยว่าข้อเท็จจริงฟังได้ว่าอย่างไรเท่านั้นซึ่งเป็นการวินิจฉัยส่วนตนของผู้พิพากษาแต่ละคนซึ่งจะมีความเห็นที่แตกต่างกัน

นายสุพจน์ ไข่มุกด์ รองประธานกรรมการ คนที่หนึ่ง กล่าวว่า ข้อเท็จจริงมีเพียงข้อเท็จจริงในสำนวน และข้อเท็จจริงที่ทุกคนเห็นพ้องต้องกัน

ประธานกรรมการกล่าวว่า ข้อเท็จจริงนั้นมีข้อเท็จจริงที่ได้จากคำฟ้อง ข้อเท็จจริงจากคำให้การ ข้อเท็จจริงจากการนำพยานมาสืบ จากนั้นขึ้นอยู่กับว่าเมื่อศาลได้รับฟังข้อเท็จจริงดังกล่าวแล้วจะมีข้อคิดเห็นอย่างไร ทั้งนี้ เพื่อให้เกิดความชัดเจนควรรอการพิจารณาในร่างมาตรานี้ เพื่อสอบถามแนวปฏิบัติของผู้พิพากษามาประกอบการพิจารณา

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติรอการพิจารณาร่างมาตรา ๒๕

ระเบียบวาระที่ ๔ เรื่องอื่น ๆ

ที่ประชุมมีมติให้นัดประชุมคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญครั้งต่อไปในวันพุธ ที่ ๕ เมษายน ๒๕๖๐ เวลา ๑๓.๓๐ นาฬิกา ณ ห้องประชุมงบประมาณ ชั้น ๓ อาคารรัฐสภา ๓

เมื่อประชุมเป็นเวลาพอสมควรแล้ว ประธานกรรมการได้กล่าวขอบคุณผู้เข้าร่วมประชุมและกล่าวปิดการประชุม

เลิกประชุมเวลา ๑๖.๓๕ นาฬิกา

นายเฉลิมศักดิ์ ใจขำนิ

วิทยากรชำนาญการ

นายเผ่าพันธุ์ นวลสง

นิติกรชำนาญการ

นางสาวอัจฉรา สอนสมุทร

วิทยากรชำนาญการพิเศษ

ผู้จัดบันทึกการประชุม

นางสาวจินดารักษ์ แสงกาญจนวนิช

ผู้บังคับบัญชาในกลุ่มงานบริการเอกสารอ้างอิง

สำนักกรรมมาธิการ ๒

ผู้ตรวจทาน

เอกพล ยุทธนากรชัย/พิมพ์